

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2020. január 31. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

elítélt összbüntetési ügyében a Nyíregyházi Törvényszék 2019. április 17. napján kelt **ügyszám/21.** számú végzését hatályon kívül helyezi és a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Nyíregyházi Járásbíróságot utasítja az új eljárás lefolytatására.

I n d o k o l á s

Az összbüntetésbe foglalás iránti indítvány elutasítása miatt az elítélt és a védője jelentettek be fellebbezést.

Az ügyész a végzést tudomásul vette.

A fellebbviteli főügyészség az átiratában a végzés helybenhagyására tett indítványt, azonban hiányolta a **bíróság** Katonai Tanácsának áttételt elrendelő végzésének a feltüntetését. Az összbüntetésbe foglalás lehetősége 2013. július 1. napja után nyílt meg, ezért kizárólag a 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) rendelkezéseit lehet alkalmazni. Ez alapján azonban az összbüntetésbe foglalás kizárt, mert a már összbüntetésbe foglalt büntetéseket nem lehet ismét összbüntetésbe foglalni. Ezt az álláspontot erősíti a Kúria 2/2019. Büntető Jogegységi határozata, melynek értelmében amennyiben legalább egy alapítélet 2013. július 1. napja után emelkedett jogerőre, vagy vált a szabadságvesztés tekintetében végrehajthatóvá, úgy a Btk. szabályait kell követni a 10/2018. (VII. 18.) AB határozat ellenére.

Ezt követően érkezett az elítélt egyik védőjétől a védelmi fellebbezés indokolása. Ebben kimutatta az ellentétet az AB határozat és a jogegységi határozat között. Indítványozta, hogy az ítéltábla az eljárást függessze fel és kezdeményezze az Alkotmánybíróság eljárását a jogegységi határozatra vonatkozóan.

Az elítélt a 2019. augusztus 7. napján iktatott kérelmében részletezte, hogy az összbüntetésbe foglalni kért büntetése milyen viszonyban állnak egymással. A Btk. szigorúbb szabályainak hatályba lépése és az ahhoz fűződő átmenti rendelkezés miatt hátrányos helyzetbe kerültek azok az elítéltek, akiknek több folyamatban lévő ügyük volt. 2013. július 1. napja előtt a bíróságok automatikusan hozták az újabb és újabb összbüntetési ítéleteket, amire ezt követően már nem volt törvényes lehetőség. A Btk. hatályba lépése előtt nem kellett beszerezni az elítélt hozzájárulását az összbüntetési eljárás lefolytatásához. Az alkalmazható törvénynek a jogerőre emelkedéshez kötése a visszaható hatály tilalmába ütközik. Az elítéltek már akkor is tudták, hogy ez alkotmányellenes, de 5 évet kellett várni arra, hogy ezt az Alkotmánybíróság kimondja. Ezt követően a Kúria 2019. június 3. napján ismét hozott egy alaptörvény ellenes jogegységi határozatot. „Én nem vagyok jogot tanult ember, de a 21. században egy jogot leíró ember milyen jogon fogja meg a törvény Bírójának kezét? És kötelezi például arra, hogy összbüntetési eljárásban minden egyes évből hagyjon meg 4 hónapot! Én eddig úgy tudtam, hogy a bírónak olyan hatásköre van, hogy elvehet 1 napot és elveheti 1 napig az ítéletek tartamát.” Kéri, hogy az alkotmányértő jogegységi határozat figyelmen kívül hagyásával

hozzon a bíróság összbüntetést minden kvázi halmazatban álló büntetését érintően, vagy függessze fel az összbüntetés elkészítését és forduljon az Alkotmánybírósághoz a jogegységi határozat ellen.

Az elítélt a 2019. szeptember 11. napján érkezett beadványában ismét fenntartotta az indítványában foglaltakat. Amennyiben az ítélet tábla fenntartja az álláspontját, akkor a 10/2018. (VII. 18.) AB határozatot nem lehet másként értelmezni, mint az ő esetében is, mégpedig úgy, hogy az összbüntetésbe foglalásnál az elkövetési idő számít és nem az, hogy mikor nyílik lehetőség az összbüntetés elkészítésére.

2020. január 16. napján iktatott beadványában - a felfüggesztő végzés kézbesítését követően - azt kérte, hogy az 1/2020. AB határozat figyelembe vételével az ítélet tábla készítse el az összbüntetését, ha erre mód van, és ebből a célból ne küldje vissza az ügyet a Nyíregyházi Törvényszékre. Az összbüntetés elkészítéséhez hozzájárul.

Az ítélet tábla a másodfokú eljárásban először felhívásokat intézett az elítélt védői felé annak megállapítása céljából, hogy ki a vezető védő.

Ezt követően a 2019. szeptember 27. napján kelt **ügyszám2/16.** számú végzésével a büntető eljárást felfüggesztette és az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte. Az egyedi normakontroll eljárásban a Kúria 2/2019. számú Büntető Jogegységi határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és a közzététel napjára visszamenőleges hatályú megsemmisítését, a jogegységi határozat alkalmazásával véglegesen lezárt ügyek felülvizsgálatának elrendelését indítványozta.

Az indítványt az Alkotmánybíróság Hivatala **ügyszám3** alatt nyilvántartásba vette és erről az ítélet táblát 2019. október 7. napján értesítette.

A konkrét indítványt ugyan még nem bírálta el az Alkotmánybíróság, de arra érdemben már - okafogyottság miatt - nem is fog sor kerülni, mivel egy korábban nyilvántartásba vett bírói kezdeményezés alapján megszületett az 1/2020. (I. 2.) AB határozat, amelynek a rendelkező része a következőket tartalmazza:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető anyagi jogi szabályokról szóló 2/2019. Büntető jogegységi határozat alaptörvény-ellenes, ezért a jogegységi határozatot a Magyar Közlönyben történt közzétételére, 2019. június 25. napjára visszaható hatállyal megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság elrendeli az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető anyagi jogi szabályokról szóló 2/2019. Büntető jogegységi határozat alkalmazásával meghozott, jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatát.

Az új jogi helyzetet úgy kell tekinteni, mintha a jogegységi határozat meg sem született volna. Változatlanul a 10/2018. (VII. 18.) AB határozat és annak értelmezése az irányadó.

Az ítélet tábla a törvényszék végzését a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 837. §-a folytán alkalmazandó 579. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel az 598. §-a (1) bekezdésének g/ pontja szerinti tanácsülésen bírálta felül, az 598. §-ának (4) bekezdésére is tekintettel.

Az ítélet tábla az első fokú bíróság végzésének indokolását kiegészíti a következőkkel:

A Nyíregyházi Járásbíróság a 2018. július 16. napján kelt **ügyszám4/4.** számú végzésével az elítéltnak a **ügyszám5/21.** számú összbüntetési ítélet hatályon kívül helyezésére és a **ügyszám6/44.**

számú ítélettel való összbüntetésbe foglalás iránti indítványát elutasította a Btk. 93. §-ának (1) bekezdésére és 93. §-a (4) bekezdésének a/ pontjára hivatkozással.

A végzést a Nyíregyházi Törvényszék a 2018. szeptember 28. napján kelt **ügyszám7/3.** számú végzésével hatályon kívül helyezte és az első fokú bíróságot az összbüntetési eljárás lefolytatására utasította. Indokolásában a 10/2018. (VII. 18.) AB határozatra hivatkozással az rBtk. és a 3/2002. Büntető Jogegységi határozat alkalmazására látott törvényes lehetőséget, a korábbi összbüntetés alapítéleteire visszatéréssel - hatályon kívül helyezés nélkül - újabb összbüntetési ítélet meghozatalát a **ügyszám6/44.** számú ítéletben kiszabott büntetésre tekintettel.

A megismételt eljárásban a Nyíregyházi Járásbíróság a 2018. november 14. napján kelt és 2018. november 21. napján véglegessé vált **ügyszám8/3.** számú végzésével az elítélt összbüntetésbe foglalás iránti indítványát áttette a Nyíregyházi Törvényszékhez. Az indokolás szerint a védő csatolta a **bíróság** Katonai Tanácsának **ügyszám9/4.** számú végzését, amely szintén a Nyíregyházi Törvényszékhez való áttételről rendelkezett. A törvényszéken az összbüntetési eljárás **ügyszám** számon már folyamatban volt.

A **bíróság** Katonai Tanácsa a 2018. szeptember 11. napján kelt és 2018. október 4. napján véglegessé vált **ügyszám9/4.** számú végzésével az áttételt azzal együtt rendelte el, hogy az elítéltnak a **bíróság** Katonai Tanácsa **ügyszám10/50.** számú ítéletének összbüntetésbe foglalása iránt előterjesztett indítványát elutasította. Indokolásában kifejtette, hogy a 10/2018. (VII. 18.) AB határozatra tekintettel az összbüntetésbe foglalás szempontjait az rBtk. rendelkezései alapján kell vizsgálni. A katonai tanács által hozott ítélet összbüntetésbe foglalása az elítéltre jelentős hátrányt jelentene.

Az indokolásban helyesbítésre szorul a 6.) alatt feltüntetett elítélés, melynek kelte és jogerőre emelkedésének napja 2011. május 18.

A törvényszék elutasító végzésének indokolása szerint „az Alkotmánybíróság határozata nem változtatott azon, hogy az összbüntetésbe foglaláskor az eljárás lefolytatása idején hatályos jogszabályt kell alkalmazni. Amennyiben az utóbb hozott ügydöntő határozat 2013. július 1. napját követően emelkedett jogerőre, az összbüntetésbe foglalás lehetősége is 2013. július 1. napját követően nyílt meg. Az összbüntetésbe foglalás során ezért a 2013. július 1. napjától hatályos Btk. szabályait kell alkalmazni.”

Ez az értelmezés azonban teljesen ellentétes a 10/2018. (VII. 18.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) írtakkal, és immár az 1/2020. (I. 2.) AB határozattal is. Abból kell kiindulni az Abh. helyes értelmezésével, hogy a Btk. 2. §-ában írt, az anyagi jogi törvény időbeli hatályáról szóló rendelkezéseket az összbüntetésbe foglalás során is figyelembe kell venni. Amennyiben az összes elkövetési idő a Btk. hatályba lépése, 2013. július 1. napja előtti, akkor az új törvény összbüntetésre vonatkozó szabályai csak akkor alkalmazhatók, ha azok az elítéltre kedvezőbb összbüntetést eredményeznek.

A jelen esetben egyetlen olyan büntetése van az elítéltnak, amely még nincs összbüntetésbe foglalva, de alkalmas arra, hogy az összbüntetésbe foglalásának a lehetősége vizsgálat tárgyát képezze. Ez a 4. alatti büntetése, mivel az eredetileg felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását a 15. alatti ítélettel a bíróság 2014. december 3. napján jogerősen elrendelte. A végrehajthatóvá vált büntetést a három korábbi összbüntetéssel folyamatosan hajtják végre.

A katonai tanács összbüntetésbe foglalás iránti indítványt elutasító és áttételt elrendelő végzése első fokon véglegessé vált. A katonai tanács összbüntetési ítéletének - III. alatti - alapítélete volt a 15. pontban feltüntetett elítélés, amely elrendelte a 4. alatti felfüggesztett szabadságvesztés

végrehajtását. Köztük tehát kizárt a kvázi halmazati viszony - mint az összbüntetésbe foglalás alapvető feltétele - megléte, hiszen a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását akkor kell elrendelni, ha az újabb bűncselekmény elkövetési ideje a felfüggesztés próbaideje alatti, ami értelemszerűen a jogerőre emelkedés után kezdődik. A többszörös összbüntetésbe foglalás lehetősége a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: rBtk.) alapján akkor áll fenn, ha az újabb elítélés a korábbi összbüntetés valamennyi alapítéletével kvázi halmazati viszonyban áll. Csak ekkor lehet visszatérni az összbüntetés alapítéleteire és azokat új összbüntetésbe foglalni az újabb összbüntetésre okot adó büntetéssel. A katonai bíróság összbüntetési ítéletének alapítéleteire tehát nem lehet visszatérni a 4. alatti büntetés összbüntetésbe foglalása érdekében.

A katonai bíróság összbüntetési ítéletének egyik alapítélete a 15. alatti ítélet, amelyet a Nyíregyházi Törvényszék hozott első fokon.

Valamennyi további ítéletet azonos hatáskörű első fokú bíróságok hozták, az I. és II. alatti összbüntetéseket is. Közülük az utoljára eljáró első fokú bíróság illetékes az újabb összbüntetési eljárás lefolytatására a Be. 839. §-ának (1) és (2) bekezdésében írt hatásköri és illetékességi szabályok miatt. Az utoljára hozott releváns ítéletet, a 12. alatti a Nyíregyházi Városi bíróság, jelenlegi nevén: Nyíregyházi Járásbíróság hozta.

A 16. alatti elítélés az összbüntetési eljárás szempontjából figyelmen kívül marad, mert az felfüggesztett szabadságvesztés, amelynek a végrehajtását nem rendelték el. Összbüntetésbe pedig csak végrehajtandó szabadságvesztés büntetések foglalhatók.

A jogegységi határozat megsemmisítésével nem irányadó az abban írt jogértelmezés:

„Amennyiben tehát az érintett alapítéletek mindegyike 2013. július 1. napját megelőzően jogerőre emelkedett, és a szabadságvesztés tekintetében végrehajthatóvá vált, úgy a korábbi Btk. összbüntetésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. Amennyiben legalább egy alapítélet 2013. július 1. napja után emelkedett jogerőre, vagy vált a szabadságvesztés tekintetében végrehajthatóvá, úgy a Btkátm. 3. §-ának megsemmisítését követően is a Btk. szabályait kell követni.

Irányadó ez akkor is, ha a Btk. hatálybalépését megelőzően kiszabott, eredetileg végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés 2013. július 1. napját követően válik végrehajthatóvá [Btk. 93. § (3) bekezdése]. Az alapítélet jogerőre emelkedésének napja ugyan - értelemszerűen - ebben az esetben sem változik, és így az eredeti jogerő időpontjának alapulvételével kell elbírálni, hogy az újabb ítélettel elbírált bűncselekmény(ek) elkövetési ideje a korábbi jogerőt megelőzi-e; azonban az összbüntetés során a végrehajtás jogerős elrendelésének napján hatályos anyagi jogszabályokat kell alkalmazni, következésképp így az csak a hatályos Btk. rendelkezéseinek megfelelő más szabadságvesztéssel, és a hatályos Btk. szabályai szerint foglalható összbüntetésbe."

A jelen ügyben releváns kitétel az volt, hogy „a végrehajtás jogerős elrendelésének napján hatályos anyagi jogszabályokat kell alkalmazni", ez pedig olyan jogértelmezés volt, amely teljesen új alkalmazást írt volna elő. A jogegységi határozat ezen kitétele előtt fel sem merülhetett volna a Btk. alkalmazása olyan esetben, amikor valamennyi elkövetési idő és valamennyi jogerő az rBtk. hatálya alá esik, mint ebben az ügyben is a 12. első elítélést érintően. A felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelő ügydöntő határozatban írt más rendelkezés, de a jogerőre emelkedésének napja sem hathat ki a végrehajthatóvá vált büntetést magába foglaló új összbüntetésre.

Tény, hogy a 4. alatt feltüntetett elítélés mind a I., mind pedig a II. alatti összbüntetés alapítéleteivel kvázi halmazati viszonyban áll. Az rBtk. alkalmazandó és többszörös összbüntetésbe foglalásnak van helye. Az új összbüntetés meghozatalára hatáskörrel és illetékességgel rendelkező járásbíróságnak

kell eldöntenie, hogy melyik összbüntetés alapítéleteire tér vissza, szem előtt tartva a következőket: „a bíróságnak az összbüntetésbe foglalandó elítéléseket aszerint kell kiválasztania, hogy - a büntetés mértékének a figyelembevételével - az elítéltre nézve melyik a legkedvezőbb" (BH2002. 296.).

A választás azért szükséges, mert a I. és a II. alatti összbüntetések alapítéletei egymással nem állnak, nem is állhatnak kvázi halmazati viszonyban. A II. jelzésű összbüntetés egyik alapítélete, az 5. alatti az I. jelzésű összbüntetés valamennyi alapítélete vonatkozásában hozott olyan rendelkezést, amely kizárja a kvázi halmazati viszonyt. Ezek a rendelkezések a felfüggesztett szabadságvesztések végrehajtásának elrendelése, valamint a feltételes szabadság megszüntetése, amely rendelkezésekre csak azért kerülhetett sor, mert az 5. alatti ítélettel elbírált bűncselekmény elkövetése az 1-3. alatti ítéletek jogerőre emelkedése utáni időben történt.

Az eddig kifejtettek szerint az alkotmányos jogértelmezésnek az újabb összbüntetési eljárás lefolytatása felel meg. Az ezzel ellentétes, az indítvány elutasítását tartalmazó bírósági döntés megalapozatlan, mely okból azt az ítélőtábla a Be. 837. §-a folytán alkalmazandó 610. §-a alapján hatályon kívül helyezte, a hatásköri és illetékességi szabályok szem előtt tartásával a Nyíregyházi Járásbíróságot új összbüntetési eljárás lefolytatására utasította. Egyben iránymutatást is adott a megismételt eljárásra.

Az elítelt utolsó kérelmére reagálva az ítélőtábla egyértelművé teszi, hogy a korábban ismertetett, törvényben írt hatásköri szabályok miatt az ítélőtábla az összbüntetési eljárást nem folytathatja le, a járásbíróság által hozandó összbüntetési ítélet elleni esetleges fellebbezést sem bírálhatja majd el, mivel a másodfokú eljárásra már a Nyíregyházi Törvényszék fog hatáskörrel és illetékességgel rendelkezni.

Debrecen, 2020. január 31.

Dr. Elek Margit sk. a tanács elnöke, Dr. Ficsór Gabriella sk. előadó bíró,
Dr. Szabó József sk. bíró

Záradék:
Az ítélőtábla végzése véglegessé vált.

Debrecen, 2020. január 31.

Dr. Elek Margit sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

-kiadó-